

A Kodály-év derekán ért bennünket a gyászos hír, hogy elhunyt *Ádám Jenő*, a Zeneművészeti Főiskola nyugalmazott tanszékvezető tanára, Kossuth-díjas zeneszerző és karmester, Kodály Zoltán közvetlen munkatársa.

Szokolay Sándor így jellemezte egykori mesterét: „Olyan példamutató művészt és művész pedagógust veszítettünk el benne, aki lelkének minden szépségét, általános és magas zenekultúrájának dús kincseit több évtizeden keresztül az ifjúság és a nagyközönség nevelésére, gyönyörködtetésére fordította. Alkotómunkáját Bartók és Kodály szellemisége hatotta át. Kifinomult művészi ízlés, biztos forma és stílusérzék segítették felelősségteljes alkotói és ellenállhatatlan nevelői munkájában, kitörölhetetlen emléket hagyva mindazokban, akik ismerték és tőle tanulhattak.”

Ádám Jenő búcsúztatása 1982. május 27-én a Farkasréti temetőben, temetése másnap, szülőhelyén, Szigetszentmiklóson volt. Végrendelete szerint halála után minden zenei hagyatéka, bútorai, könyvei, személyes tárgyai Szigetszentmiklóson levő emlékházába kerültek. Az örökséget a honismereti szakkör közössége a szülőfalujába szállította és októberre, a múzeumi hónapra ki is állította. Most már együtt van az egész hagyatéka, közkinccsé lett az Árpád utca 29. sz. alatti emlékházban. Felmérni még nem tudjuk a gazdag örökséget, leltározására ezután kerül sor.

A kiállítás négy helyiségben látható, a gazdag életút emlékein keresztül megismerhetjük a nagy zeneművész életét, 60 éves pedagógusi pályafutásának állomásait. A negyedik teremben eredeti formájában állítottuk vissza dolgozószobáját, festményei, bútorai, könyvtára, íróasztala, használati tárgyai sorakoznak egymás mellett.

A hagyatékban Bartók-, Kodály-levelek mellett kéziratok, kották százai várnak rendezésre. Hatvan év levelezése is kikerült, hatalmas a kottatár. A Somogy megyei népdalgyűjtő út kéziratos kottái, feljegyzései, népdalfeldolgozások egy része már ki van állítva. A zenei hagyatékban jelentős számú hanglemez, több tucat magnószalag tele anyaggal és mintegy 20 magnókazetta őrzi a neves zeneművész előadásainak szövegét és teljes életrajzát.

Szigetszentmiklós nagyközönség tanácsa hamarosan utcát fog elnevezni nagy szülőttéről, díszpolgáráról, Ádám Jenőről.

Vőő Imre

Sütő Béla, a bútorfestés mestere

A vargyasi öreg Sütő Béla nem fejedelmi ház tagja volt, mégis egy dinasztia e századi fejeként uralkodott valami felett, amit évszázadok örökségként kapott. Ősei a XVI. század derekán jöttek a Nagyküküllő menti Fiátfalváról az erdővidéki Vargyasra, hogy máig élő bútorfestő- és asztaloshagyományt teremtsenek. Dr. Kós Károly A vargyasi festett bútor című könyvében írja, hogy nincs még példa a bútorfestő-mesterség apáról fiúra történt ilyen hosszú átöröklésére. A Sütő családon kívül csak a XVIII. századig működő kolozsvári Urling Lőrinczek és a gyalui Asztalos Jánosok munkássága utal a mesterség családon belüli továbbadásának fontosságára. A Sütők az elmúlt négy évszázad folyamán, mindvégig Vargyason maradván, 14 nemzedéken át máig örökölték a „virágteremtés” művészetét, a kopjafák és a székely kapuk ősi motívumrendszerét. Ez egyedülálló jelenség művészettörténetünkben.

Az 1895-ben született és az elmúlt év utolsó napjaiban meghalt Sütő Bélában már ifjúkorában tudatosodott, hogy ő a család régi, nevezetes mesterségének egyetlen örököse. Édesapjától, a századforduló éveiben már öregedő Sütő Lajostól tanulta a mesterséget, ő szintén apjától, Sütő Istvántól (1810–1880), aki mint zászlótartó 1849-ben részt vett a szabadságharcban és Gábor Áron erdőfülei ágyúöntésében. A kimeríthetetlen formagazdagságú Sütő Béla hetven éven át ontotta műhelyéből a festett bútorkat és más művészi asztalosremekeket, székely kapukat, kopjafákat. Azt a művészetet mentette át a huszadik századba, mely a reneszánsz korban még csak a nemesi udvarházakban volt divatos, hiszen az első Sütők is éppen a reneszánsz stílusú, ma is fennálló Daniel-kastély felújítására érkeztek Vargyasra. Ez a művészeti stílus terjedt el azután a barokk korban az erdővidéki és Homoród menti székely nép körében is, legnagyobb részben a Sütő család hatására.

Ha Béla bácsinak a hét évtized folyamán néha kevesebb munkája akadt, annak mindig rajta kívül álló oka volt. Hosszú évek mentek veszendőbe a két háború alatt, vagy az ötvenes években is, amikor címfestőként kereste kenyerét. Utolsó két-három évében pedig romló egészsége szabott szűk határt a késő öregkoráig megmaradt munkakedvének. Nemcsak magánrendelésre dolgozott, hanem közösséget is szolgált. Jó néhány székelyföldi unitárius templom festett kazettamennyezetét és kórusmellvédjét készítette el. Hosszú élete során a közvetlen alkotótevékenység mellett gondoskodott a Sütő dinasztia fennmaradásáról is: elismert népművészt nevelt fiából, a már szintén nem fiatal ifjabb Bélából és két unokáját, Gábort meg Leventét is elindította a pályán.

Sütő Béla tudatában volt a bútorfestő és asztalosművészet páratlan egyedülállóságának. Ez ösztökelte nemcsak a mesterség tökéletes elsajátítására és továbbadására, hanem arra is, hogy apja és nagybátyjai elbeszélései, tanítása alapján összegyűjtse a család sok százados hagyományait, írott és tárgyias emlékeit. Enélkül a tudatos gyűjtőmunka nélkül jóval szerényebbre sikerült volna dr. Kós Károly úttörő jelentőségű munkája, mely első monografikus feldolgozása a bútorfestés kivételes jelentőségű művészetének.

Az idős Sütő Béla szívós tudatossága példája lehet minden kultúrát mentő és teremtő vállalkozásnak.

Virt László

Orbán Balázs: A Székelyföld leírása c. könyvéből

Háromszék székháza Sepsiszentgyörgyön.